

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 235/2015
17.03.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгише Ђорђевића, председника већа, Зорана Таталовића, Радмиле Драгичевић-Дичић, Соње Павловић и Горана Чавлине, чланова већа, са саветником Јеленом Петковић-Милојковић, као записничарем, у кривичном предмету против окривљене Е.Д. и др, због кривичног дела тешка крађа из члана 204. став 1. тачка 1. у вези чл. 33. и 61. КЗ и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених Е.Д., М.К., Л.К., Ђ.К. и Т.Х., адвоката В.Ј.Ђ., поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Суботици К 2908/10 од 15.07.2013. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 4052/13 од 15.10.2014. године, у седници већа одржаној дана 17.03.2015. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених Е.Д., М.К., Л.К., Ђ.К. и Т.Х., адвоката В.Ј.Ђ. поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Суботици К 2908/10 од 15.07.2013. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 4052/13 од 15.10.2014. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици К 2908/10 од 15.07.2013. године, окривљени Е.Д., Л.К. и М.К., оглашене су кривом због продуженог кривичног дела тешка крађа из члана 204. став 1. тачка 1. у вези чл. 33. и 61. КЗ, док су окривљени Т.Х. и Ђ.К. оглашени кривим због кривичног дела тешка крађа из члана 204. став 1. тачка 1. у вези члана 33. КЗ, за која кривична дела су осуђени на казне затвора и то: окривљена Е.Д. у трајању од десет месеци, окривљена М.К. у трајању од осам месеци, окривљена Л.К. у трајању од осам месеци, окривљена Ђ.К. у трајању од шест месеци и окривљени Т.Х. у трајању од осам месеци. Том пресудом на основу члана 206. став 2. тада важећег ЗКП оштећена Е.С. са "евентуалним имовинско-правним захтевом се упућује на парницу", док су окривљени на основу одредбе члана 196. став 4. тада важећег ЗКП ослобођени у целости од дужности накнаде трошкова кривичног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 4052/13 од 15.10.2014. године делимичним усвајањем жалбе Основног јавног тужиоца у Суботици преиначена је пресуда Основног суда у Суботици К 2908/10 од 15.07.2013. године у погледу правилне примене кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији тако што је Апелациони суд у Новом Саду, применом одредби чланова 56. и 57. Кривичног законика окривљену Е.Д. због продуженог кривичног дела тешка крађа из члана 204. став 1. тачка 1. у вези чл. 33. и 61. КЗ за које је првостепеном пресудом оглашена кривом осудио на казну затвора у трајању од десет месеци, окривљену М.К. због продуженог кривичног дела тешка крађа из члана 204. став 1. тачка 1. у вези чл. 33. и 61. КЗ за које је првостепеном пресудом оглашена кривом осудио на казну затвора у трајању од осам месеци, окривљену Л.К. због кривичног дела тешка крађа из члана 204. став 1. тачка 1. у вези чл. 33. и 61. КЗ за које је првостепеном пресудом оглашена кривом осудио на казну затвора у трајању од осам месеци, окривљену Ђ.К. због кривичног дела тешка крађа из члана 204. став 1. тачка 1. у вези члана 33. КЗ за које је првостепеном пресудом оглашена кривом осудио на казну затвора у трајању од шест месеци и окривљеног Т.Х. због кривичног дела тешка крађа из члана 204. став 1. тачка 1. у вези члана 33. КЗ за које је првостепеном пресудом оглашен кривим осудио на казну затвора у трајању од осам месеци, док су жалба Основног јавног тужиоца у Суботици у преосталом делу, као и жалба браниоца окривљених и допуна жалбе одбијене као неосноване и првостепена пресуда у непреиначеном делу је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је заједнички бранилац окривљених Е.Д., М.К., Л.К., Ђ.К. и Т.Х., адвокат В.Ј.Ђ., због повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1. ЗКП, а из навода да је окривљенима већ приликом првог саслушања и приликом сачињавања потврде о привремено одузетим предметима морао бити постављен бранилац по службеној дужности произилази да захтев подноси и због повреде одредбе члана 71. ЗКП важећег у време предузимања тих радњи и у време доношења првостепене пресуде односно повреде одредбе члана 74. ЗКП важећег у време доношења другостепене пресуде, са предлогом да Врховни касациони суд наведене правноснажне пресуде укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Након што је примерак захтева за заштиту законитости у смислу одредбе члана 488. став 1. ЗКП доставио Републичком јавном тужиоцу, Врховни касациони суд је одржао седницу већа сходно одредби члана 490. ЗКП, о којој, у смислу одредбе члана 488. став 2. ЗКП није обавестио јавног тужиоца и браниоца окривљених, јер веће није нашло да би њихово присуство било од значаја за доношење одлуке.

На седници већа, Врховни касациони суд је размотрио списе предмета са пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је по оцени навода у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених Е.Д., М.К., Л.К., Ђ.К. и Т.Х. је неоснован.

Бранилац окривљених Е.Д., М.К., Л.К., Ђ.К. и Т.Х., у захтеву за заштиту законитости наводи да се на записнику о саслушању тада осумњиченог Т.Х. Ки 155/05 од 06.05.2005. године, записницима о саслушању тада осумњичене М.К. Ки 155/05 од 05.05.2005. године и Ки 360/05 од 20.06.2005. године, записницима о саслушању тада осумњичене Е.Д. Ки 20/05 од 26.04.2005. године, Ки 155/05 од 26.04.2005. године, Ки 73/05 од 10.06.2005. године, Ки 360/05 од 20.06.2005. године, записницима о саслушању тада осумњичене Л.К. Ки 155/05 од 10.06.2005. године и Ки 73/05 од 10.06.2005. године, записнику о саслушању тада осумњичене Ђ.К. Ки 360/05 од 20.06.2005. године сви сачињени пред истражним судијом пресуде не могу заснивати обзиром да су окривљени пре саслушања код истражног судије захтевали да се поступак води на мађарском језику, а да је истражни судија донео решење да се поступак води и на мађарском и на српском језику. Даље је навео да се на наведеним записницима о саслушању тада осумњичене Е.Д. и записнику о саслушању тада осумњиченог Т.Х. Ки 155/05 од 06.05.2005. године пресуде не могу заснивати и због тога што је у истима констатовано да осумњичени не траже да прочитају записник, иако су неписмени, што је супротно одредби члана 177. став 5. тада важећег ЗКП којом је између осталог, прописано да ако је саслушано лице неписмено, записник ће му се прочитати и то ће се забележити у записнику. Потом је навео да се на наведеним записницима о саслушању тада осумњичених Е.Д., М.К., Л.К., Ђ.К. и Т.Х. пресуде не могу заснивати због тога што окривљени приликом саслушања нису имали браниоца, иако је одбрана, сходно одредби члана 71. тада важећег ЗКП била обавезна, јер су окривљени због изразито ниског степена образовања и нивоа писмености били неспособни да се сами бране, због које околности, а наиме да окривљени приликом одузимања предмета нису били упозорени да имају право да узму браниоца се и на потврдама о привремено одузетим предметима од окривљених од 21.02.2005. године, од 08.12.2004. године, од 31.12.2004. године и од 24.05.2005. године пресуде не могу заснивати јер су ови докази прибављени супротно одредби члана 226. став 8. тада важећег ЗКП и одредбе члана 13. став 3. и став 6. тада важећег ЗКП.

Изнете наводе захтева Врховни касациони суд је у смислу одредбе члана 604. став 1. ЗКП ("Службени гласник РС" 72/11... 55/14) испитао сходно одредбама ЗКП ("Службени лист СРЈ" 70/01 и 68/02 и "Службени гласник РС" 58/04... 76/10) који је важио у време прибављања доказа наведених у захтеву и у време доношења другостепене пресуде, па је нашао да се неосновано захтевом за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених указује на битну повреду закона из члана 71. ЗКП и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 10. ЗКП важећег у време прибављања доказа наведених у захтеву и у време доношења првостепене пресуде, односно на повреду одредбе члана 74. ЗКП и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1. ЗКП важећег у време доношења другостепене пресуде.

По налажењу Врховног касационог суда, неосновано се у захтеву за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених указује да је окривљенима повређено право на одбрану истицањем да су исти приликом првог саслушања и приликом сачињавања потврде о привремено одузетим предметима морали имати браниоца јер је одбрана ових окривљених била обавезна управо због околности да су окривљени због изразито ниског степена образовања и нивоа писмености били неспособни да се сами бране. Сама по себи чињенице да су окривљени неписмени не представља у смислу члана 74. став 1. тачка 1. ЗКП околност да су окривљени неспособни да се сами бране.

Такође, Врховни касациони суд неоснованим оцењује навод браниоца окривљених да се на записницима о саслушању тада осумњичене Е.Д. пред истражним судијом Ки 20/05 од 26.04.2005. године, Ки 155/05 од 26.04.2005. године, Ки 73/05 од 10.06.2005. године, Ки 360/05 од 20.06.2005. године и записнику о саслушању тада осумњиченог Т.Х. пред истражним судијом Ки 155/05 од 06.05.2005. године пресуда не може заснивати и због тога што је у истима констатовано да осумњичени не траже да се чита записник, а ови окривљени су неписмени, што је супротно одредби члана 177. тачка 5. тада важећег ЗКП. Како су ови осумњичени своје одбране изнели на мађарском језику које су одмах преведене на српски језик, што је и унето у означене записнике о саслушању ових осумњичених, а одбране тада осумњичених Е.Д. и Т.Х. су пред истима диктиране у означене записнике и на мађарском и на српском језику, то околност да овим осумњиченима, сходно одредби члана 177. тачка 5. тада важећег ЗКП записници нису прочитани, исте не чини недозвољеним доказима.

Следствено изнетом, по оцени Врховног касационог суда, на записницима о саслушању тада осумњичене Е.Д. датим пред истражним судијом Ки 20/05 од 26.04.2005. године, Ки 155/05 од 26.04.2005. године, Ки 73/05 од 10.06.2005. године, Ки 360/05 од 20.06.2005. године, записницима о саслушању тада осумњичене Л.К. пред истражним судијом Ки 155/05 од 10.06.2005. године и Ки 73/05 од 10.06.2005. године, записнику о саслушању тада осумњичене Ђ.К. пред истражним судијом Ки 360/05 од 20.06.2005. године и записнику о саслушању тада осумњиченог Т.Х. пред истражним судијом Ки 155/05 од 06.05.2005. године, пресуда се може заснивати.

Осим тога, Врховни касациони суд неоснованим оцењује наводе из захтева заједничког браниоца окривљених да се на потврдама о привремено одузетим предметима пресуде не могу заснивати истицањем да су исте сачињене супротно одредби чланова 226. став 8. и 13. став 3. и став 6. тада важећег ЗКП обзиром да потврде о привремено одузетим предметима од тада осумњичене Е.Д. од 08.12.2004. године, 10.02.2004. године, 31.12.2004. године и 21.02.2005. године, као и потврде о привремено одузетим предметима од тада осумњичених М.К., Л.К. и Т.Х. од 21.02.2005. године нису сачињени сходно одредби члана 226. став 8. тада важећег ЗКП нити у складу са одредбом члана 13. ст. 3. и 6. тада важећег ЗКП, већ су означене потврде о привремено одузетим предметима од осумњичених сачињене у складу са одредбом члана 225. ст. 1. и 2. тада важећег ЗКП којом је прописана

дужност органа унутрашњих послова да у циљу откривања и обезбеђивања трагова кривичног дела и предмета који могу послужити као доказ могу извршити потребан преглед лица и да по потреби одузму пронађене предмете. Дакле, овом законском одредбом није била прописана дужност органа унутрашњих послова, као органа откривања кривичних дела и њихових учинилаца, да приликом одузимања предмета и сачињавања потврде о привремено одузетим предметима осумњиченог поуче о праву да узме браниоца.

Следствено изнетом, на напред означеним потврдама о привремено одузетим предметима од тада осумњичених Е.Д., М.К., Л.К. и Т.Х. пресуда се може заснивати.

Истовремено, овај суд указује да се правноснажне пресуде поред ових доказа заснивају на великом броју изведених доказа и то на признањима појединих окривљених, исказима сведока, материјалним доказима и обављеним вештачењима, па је очигледно да би и без наведених службених белешки била донета иста пресуда.

Код оцене овог навода захтева браниоца окривљених Врховни касациони суд је имао у виду чињеницу да је повреда кривично-процесног закона о којој је реч, сада прописана као битна повреда одредаба кривичног поступка, која може утицати на законитост пресуде само ако се иста заснива искључиво на незаконитом доказу, што конкретно није случај.

Наводима да су тада осумњичени Е.Д., М.К., Л.К., Ђ.К. и Т.Х. приликом саслушања пред истражним судијом захтевали да се поступак води на мађарском језику, а да је истражни судија донео решење да се поступак води и на мађарском и на српском језику, због чега се на овим записницима о саслушању тада осумњичених пред истражним судијом пресуда не може заснивати, на који начин су нижестепени судови учинили битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1. ЗКП, бранилац окривљених указује на повреду због које подношење захтева дозвољено окривљеном, преко браниоца, а из ових навода произилази да нижестепене пресуде побија због употребе језика у поступку, односно због повреде одредбе члана 9. ЗКП важећег у време сачињавања предметних записника и доношења првостепене пресуде, односно повреде одредбе члана 11. ЗКП важећег у време доношења другостепене пресуде.

Како повреда одредбе члана 9. раније важећег ЗКП, односно повреда одредбе члана члана 11. сада важећег ЗКП не представља законски разлог у оквиру повреде таксативно набројаних у члану 485. став 4. ЗКП, због којих окривљени, преко свог браниоца може поднети захтев за заштиту законитости, Врховни касациони суд се у ове наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљених није упуштао.

Са изнетих разлога, а на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник
Јелена Петковић-Милојковић,с.р.**

**Председник већа-судија
Драгиша Ђорђевић,с.р.**